

ВИСНОВОК

рецензента, доктора педагогічних наук, професора

О.О. Лаврентьєвої

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертаційної роботи**

Кравця Ростислава Едуардовича

**«Формування професійного іміджу політолога в процесі фахової
підготовки»,**

**що представлена на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності
015 - професійна освіта**

Важливим аспектом оцінювання будь-якого явища, предмета або суб'єкта, особливо в професійній сфері, є імідж. Імідж фахівця презентує оточуючим його риси характеру, професійні та особисті якості, стиль життя, зовнішність, рівень вихованості і недаремно перебуває в одному ряду з поняттями «репутація», «престиж», «уявлення» (про щось), «символізування». Тож, одним із провідних завдань політолога є формування та розвиток професійного іміджу, причому ще на етапі його професійної підготовки. Формування іміджу – це тривалий складний процес, що передбачає постійну роботу над собою, над удосконаленням своїх професійних навичок та якостей, підходів у суспільно-політичній роботі. На жаль, на сьогоднішній день імідж політологів або створюється стихійно, без чіткої структури та наявності глибоких теоретичних знань у даній галузі, або до цього залучають сторонніх фахівців. Унаслідок чого виникає небезпека відчуження створеного образу від реальної особистості політолога, і це не може не позначитися на його конкурентоздатності та професійному успіху. Із огляду на це вважаємо рецензоване дослідження актуальним і своєчасним.

Відзнакою дисертації Р. Е. Кравця є здійснення послідовного, доказового, переконливого й аргументованого теоретичного обґрунтування сутнісних характеристик професійного іміджа; виявлення та експериментальна перевірка педагогічних умов, що сприяють формуванню професійного іміджу політолога в процесі фахової підготовки.

Робота є актуальним і ґрунтовним дослідженням, якому притаманна

наукова новизна, суттєве практичне значення, виваженість та усебічність у підходах до обґрунтування ключових положень. Вражає кількість і глибина опрацьованих першоджерел. Надзвичайно позитивне враження складає стиль роботи, наукова і грамотна мова, на якій викладені головні результати дослідження.

Робота містить чимало авторських напрацювань, які стосуються визначенню змісту та сутності іміджа, професійного іміджа, особливостей системи професійної підготовки майбутніх політологів, опису методів, форм технологій формування професійного іміджу студентів. Зі знанням справи автором проведено та презентовано дослідно-експериментальну роботу та якісний, кількісний та статистичний аналізи її результатів.

Робота має й практичну значущість. За результатами дослідження в систему професійної підготовки майбутніх політологів впровадженно методичний супровід реалізації педагогічних умов формування професійного іміджу політолога. На цих засадах оновлено зміст 15 дисциплін фахової підготовки, що передбачало: упровадження інтерактивних технологій навчання, зокрема проєктних технологій, кейс-стаді, інтелект-карт тощо, створення методичних матеріалів, які містять банк завдань для проведення практичних занять із вищенаведених дисциплін, методичних вказівок для самостійної роботи студентів із інструктивними матеріалами щодо їхнього виконання; розробку методичних завдань для проведення тренінгових занять зі студентами, зміст яких спрямовано на поглиблення та закріплення теоретичних знань щодо іміджу, набуття майбутніми політологами особистісних якостей і практичних поведінкових навичок, необхідних для ефективного формування іміджелогічної компетентності в професійній сфері.

Між тим, саме тому, що дисертація є такою ґрунтовною працею, а її автор намагається показати весь обсяг виконаної ним роботи, за наведеним у ній «риштуванням» (як влучно називав таке явище академік С.У. Гончаренко), не завжди проглядається та красива «будівля», яку вишукував дисертант. Тож, далі наведемо окремі побажання й рекомендації, які дозволять зробити цю серйозну

роботу ще більш чіткою.

1. Зміст роботи (назви розділів, підрозділів, їх послідовність) є досить вдалим, на перший погляд. Водночас, серед завдань роботи є такі, що не віддзеркалюються в її змісті, це зокрема позиція 2 «Виокремити критерії, показники й охарактеризувати рівні сформованості професійного іміджу майбутнього політолога» та п. 3, що починається зі слів «Розробити модель». Наведені загальні висновки не відповідають завданням, а власне завдання є досить розлогими, їх можна і треба ущільнити та узгодити зі змістом і висновками.

2. Необхідно впорядкувати методологічний апарат у вступі: об'єкт, предмет, мета, гіпотеза, завдання, методи дослідження.

3. Змістові повтори пов'язані також із тим, що в розділі 1 матеріал п. 1.1 містить, окрім розробки сутності професійного іміджу, ще й опис його змісту (компонентів, структури), значущості (функцій). Проте, остаточні узагальнені цього аспекту відбуваються в п. 1.2, після аналізу змісту професійної підготовки політологів, що потребувало знову ж таки звернення до попередньої думки й наведення головних положень. Це виглядає нелогічно й фрагментарно. Сам п. 1.1 є досить великим, містить перелік усіх напрацювань автора в напрямі аналізу першоджерел, що втомлює читача, але не несе змістовного навантаження.

4. Критерії, показники та ознаки рівнів сформованості професійного іміджу розробляються вже в розділі 2, під час опису констатувального експерименту. Хоча, в моделі (п. 1.3) вони згадуються. Варто подумати над тим, щоб виокремити підрозділ з визначення змісту та критеріїв сформованості професійного іміджу, або не відокремлювати відповідне завдання. При цьому опис ознак рівнів за кожним критерієм та загально можуть бути перенесені в додатки, а в основному тексті наведені підстави, що слугували такій трирівневій градації.

5. Побудова моделі. Є найбільш дискусійним питанням у рецензованій роботі. Загалом, сам процес моделювання проведений вдало, хоча той матеріал,

який стосується методологічних підходів і принципів і передує обґрунтуванню педагогічних умов, варто було б помістити в ту частину роботи, де відбувається моделювання. Графічне представлення моделі є репрезентативним, чітким та зрозумілим. На жаль, не визначені етапи формування професійного іміджу, а також етапи запровадження й апробації педагогічних умов. Над доцільністю цього аспекту авторіві варто подумати.

6. Авторіві не слід відриватися від предмету дослідження. У дисертації є багато тексту, який окреслює дотичні поняття до професійного іміджу. Цей текст треба заломити до теми роботи, в такий спосіб ущільнити та поглибити виклад матеріалу.

7. Виокремлення педагогічних умов. У п. 1.3 текст, який описує дефініції «педагогічні умови», складає 4,5 сторінки. Далі 4 сторінки займає матеріал щодо переліку тих умов, які визначили інші дослідники. При цьому автор не проводить семантичного аналізу, не пропонує експертного оцінювання, тобто 8,5 сторінок роботи має монографічний виклад, що суттєво переобтяжує роботу.

8. Обґрунтування педагогічних умов. Загалом автором детально проводиться аналіз ключових понять, використовується правильна наукова мова, робляться цікаві узагальнення. Водночас, знову чимало зайвих деталізацій, які слід було навести в публікаціях, а не переносити в основний текст дисертації.

9. Імпонує наведена дослідно-експериментальна робота, сподобалося, що більшість теоретичних підкріплень інших дослідників вдало заломлено до теми, але є й невдалі спроби, наведення загальновідомих міркувань, яким в цьому підрозділі не місце. Є напрацювання, що можуть бути без шкоди перенесені до додатків. Авторіві слід подумати про створення дослідно-експериментальної програми та її поетапну презентацію з указівкою на формувальні засоби, які використовувалися на тому чи тому курсі підготовки майбутніх політологів.

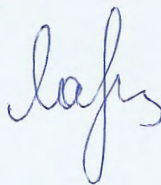
Між тим відмітимо, що наведені рекомендації й побажання мають переважно дискусійний та техніко-редакційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного наукового дослідження.

Дисертація Кравця Ростислава Едуардовича «Формування професійного

іміджу політолога в процесі фахової підготовки» за науковим рівнем і новизною поставлених завдань, обґрунтованістю основних положень, практичним значенням отриманих результатів відповідає кваліфікаційним вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023) та пп. 9-18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167. Це дає підстави для рекомендації дисертації Кравця Ростислава Едуардовича до захисту в спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Рецензент:

професор кафедри інноваційних технологій
з педагогіки, психології та соціальної роботи
ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»
доктор педагогічних наук, професор

О. О. Лаврентьева

